

Odborníci vám radí

STĚŽÍ ŘEŠITELNÉ DILEMA

Domníváte se, že je možné mít najednou ve psu dobrého hlídače, a zároveň psa, který by neohrožoval návštěvy a nestal se postrachem okolí? Máme dvě děti školního věku, za kterými přes den, když my nejsme doma, často chodí domů kamarádi. Protože bydlíme na polosamotě, spolehlivého hlídače potřebujeme, ale zároveň si nemůžeme dovolit, aby pes útočil na každého, kdo se u nás (v naší přítomnosti) objeví. Jak máme postupovat při výchově? Předpokládáme, že u hlídače by se mělo zamezit většímu kontaktu s cizími lidmi a spíše vůči nim pěstovat nedůvěru, ale to nám zase připadá nebezpečné ve vztahu k návštěvám. Nechceme, aby se nám naši známí začali vyhýbat. Je náš požadavek vůbec splnitelný?

Tereza Petrová s rodinou



Odpovídá Věra Brunclíková

– majitelka první soukromé psí školy AMBRA Professional pro majitele všech plemen psů
e-mail: ambra@iol.cz

Obávám se, že váš požadavek bohužel splnitelný není. Představa hodného a přátelského psa, který hodné lidi vítá a vycítí nepřítele, kterého zneškodní, patří mezi tradované mýty. Je mi líto, že vám nemohu dát jinou odpověď, a ráda bych vám vysvětlila, proč tomu tak je a proč se na to nedá vyzrát.

Pokud chceme, aby náš pes byl milý a přátelský ke všem lidem, se kterými se spolu s námi bude stýkat, již od malička ho vedeme k tomu, aby si zvykal na naše přátele, děti, rodiče, příbuzné, sousedy a vstípal si do hlavy, že všichni tito lidé, i když s námi nebydlí ve společném „doupěti“, navštěvují teritorium naší smečky za účelem přátelského kontaktu. Podle typu plemene a povahy psa docílíme toho, že buď bude přichozit vítat, nebo si jich nebude všímat. Asi takového psa budeme chtít naučit, že na návštěvy se neskáče, neleze se na stůl s koláčky ani hostům na klín. Někteří návštěvníci budou o přítomnost psa stát a budou ho chtít hladit či krmit, jiní přítomnost našeho psa ani nebudou vnímat. Pes si mezi nimi časem vyhlédne své oblíbence. Naučíme tedy psa chovat se v přítomnosti cizích lidí vhodně a slušně z našeho pohledu.

Ovšem pokud chceme, aby náš pes byl dobrým hlídačem, musíme postupovat úplně jinak. Pes bude v tom případě milý a přátelský ke všem členům rodiny, ale nebude přicházet do styku s návštěvami. Naopak ho naučíme, že je nutné být k cizím lidem ostražitý a pozorný. V praxi se to provádí tak, že pokud přijde návštěva, využijeme ji k tréninku našeho mladého psa. Pokud pes oznámí přítomnost cizích lidí za plotem svého teritoria a našeho pozemku štěkotem, je námi mohutně chválen, případně ho ke štěkotu povzbuzujeme. Psa odvedeme pryč, nejlépe do kotce či výběhu. Návštěvníky nutíme, aby na psa dupali, křičeli, bručeli, vyhrožovali mu a potom „utekli“. Tím zvýšíme sebevědomí zvířete, zvláště když ho navíc ještě pochválíme, že byl tak šikovný a nebál se. Při odchodu návštěvu požádáme, aby zůstala za plotem, psa ještě vydráždila a pak „utekla“. Psa znovu chválíme. Naučíme ho tak, že na cizí lidi u našeho plotu a na našem území je potřeba si dávat velký pozor.

V prvním případě vychováváme psa přátelského, „vítacího“, ve druhém případě psa ostražitého, hlídače. Žádný pes na světě nezvládne obě formy přístupu, protože by měl v hlavě zmatek a nebyl by ani psem přátelským, ani hlídačím, ale spíš psem pološilným, protože by nechápal, co po něm vlastně chceme.

Samozřejmě vím, že existuje spousta filmů, seriálů a povídek, kde tomu je jinak, a do-



konce věřím, že se určitě najde i pes, který byl vždycky hodný a přátelský k lidem, a když jednou vlezl do domu zloděj, vzbudil celou rodinu a dostalo se mu zaslouženého uznání širokého okolí. Stát se to sice může, ale jen zcela výjimečně. Psa k tomu nemůžeme vychovat ani ho to naučit, to spíš musíme mít štěstí a velkou roli hraje i náhoda. Asi bych vám doporučila jít štěstí naproti a poříditi si psy dva. Jednoho kamaráda a druhého hlídače. Váš hlídač nemusí být postrachem okolí, pokud budete mít vý-



Důležitý je výběr vhodného plemene

borné oplocení pozemku. V době, kdy k vám přijde návštěva, zavírejte psa do kotce s výběhem a zamezte v přístupu cizím lidem do tohoto místa. Jinak můžete psy nechat běhat spolu, aspoň budou mít kontakt s příslušníkem svého druhu, a máte-li na polosamotě dostatek místa, bude to pro ně určitě lepší.

Na závěr bych vám ještě doporučila pečlivě zvážit výběr plemene. Myslím, že by bylo docela namístě rozhodnout se pro dvě různá plemena, abyste si v obou případech usnadnili přípravu pro budoucí využití psa. Takže doporučuji poříditi psy dva. Jste pro?

ZNAČKOVÁNÍ V BYTĚ

Mám problém s devítiměsíčním pejskem jorkšíra. Asi od 7,5 měsíce začal značkovat v bytě. Nejdříve jsme to řešili častějším venčením, ale bez efektu - je zřejmé, že to není potřeba čurání jako spíše něco označit. Mám doma dvě malé děti 3 a 6 let a on nám chodí značkovat i do postelí (nejdříve začal u mé, pak i dětem). Chodit do postelí má sice zakázáno, ale neustále se snaží zákaz porušovat, i když ví, že když ho nachytáme, vyženeme ho.

Očurává nábytek, postele (třeba za jeden týden jsem musela třikrát převlékat). Jednou, když jsem potřebovala dopoledne odjet, jsem ho nechala zavřeného v ku-

chyni, protože tam máme lino, takže kdyby tam udělal potřebu, mohla bych to snadno vytřít. On si vylezl na jídelní stůl a označil uprostřed stolu prostírání a kořenky, dokonce opakovaně. Začala jsem ho za to trestat, nejdříve jsem mu v tom vymáchala čumák, a i když to nepomáhalo, tak i dostal. A nic. Pořád stejná místa plus nějaká nová.

Děti marodily, rozestlala jsem jim v obývacím pokoji gauč, aby se mohly dívat na pohádky, a on jim tam počural v nestřežený okamžik deku. Tak jsem ji vzala a vyprala, a když jsem ji dala na sušák, šel ji označit znovu, jako snad naschvál - nevím, ale udělal to přede mnou. Teď jsem uklízela dětem pokoj a on jim značí i do jejich věcí. Jsem z toho zoufalá. Pes už ví, že má malér, protože něco objevím, a když ho k sobě chci přivolat, tak uteče nebo se přede mnou počurá strachy. Ale stejně to udělá zase znova, i na stejné místo.

Je mi to moc líto, protože se tím z našeho původně láskyplného vztahu stává malé „psycho“. Někdo mi říkal, že jsem mu dala jako štěněti příliš volnosti, já si to nemyslím. On docela pěkně poslouchal na slovo, cvičila jsem ho na základní povely. Myslím si, že je to hodně chytrý pejsek, ale tohle prostě nechápu. Mám pocit, že je to v tu chvíli silnější než on a až potom si uvědomí, co udělal, protože hned mizí nebo se začne strachy klepat.

Mohli byste mi poradit, jak se mám ke psu chovat a jakým způsobem ho odnaučit značit v bytě?

G. J., Kladno



Odpovídá
MVDr. Hana Žertová

Etologická poradna,
rozbor a řešení nežádoucího
chování psů a koček
e-mail: poruchy@chovani.info
www.chovani.info

Na základě vašich údajů mohu odpovědět jen velmi obecně, nejlepší by byla návštěva u vás a posouzení chování vašeho pejska především z hlediska vztahu s dětmi. Vypadá to, že se pejsek vůči nim snaží prosazovat svá práva a svým značkováním jim dává najevo „tohle je moje výsada“. Ale abych mu nekřivdila - u jorkšírku to bývá častý problém i v souvislosti s jejich nejistotou venku, v prostředí, kde se pohybují ostatní psi. Někdy dokonce ani neznačkují venku, jen doma. Takže další okruh mých otázek by směřoval k chování vašeho pejska venku: jak vypadá jeho vztah k ostatním psům, zda si značkuje pravidelně některá místa apod. Samozřejmě je třeba vzít do úvahy i zdravotní příčiny a z podrobné



Jorkšírští teriéři bývají venku někdy nejistí, a proto tam odmítají značkovat

ho dotazníku by mohly vyplynout další, zcela nečekané souvislosti.

Podle vašeho líčení se domnívám, že pejsek nemá zcela jasno v tom, kde je jeho místo. Je ve věku, kdy se potřebuje zařadit na určitou pozici ve vaší rodinné smečce. Zkuste mu pomoci tím, že mu doma přidělíte jeho místečko, kde jej nebude nikdo rušit (pro děti musí být tabu) a kde ho budete hledat vždy, když si s ním budete chtít pohrát, když půjdete na procházku, když mu ponešete hračku nebo pamlskek či žvýkáckou kostičku. Neposílejte ho tam „za trest“, ale laskavě. Až se naučí mít toto místečko rád a na povel se tam uklidit, pošlete jej tam vždy, když se blíží k věcem, které nyní obvykle značkuje. Načapáte-li jej při činu nebo těsně před, křikněte rychlé přísné „NE!“ bez dalšího komentáře. Pokud by nestačilo toto napomenutí, připravte si doma několik měkkých plechovek od koly nebo piva a dejte do nich pár fazolek, otvor přelepte náplastí a přesně v okamžiku, kdy pejsek hledá vhodnou pozici pro označení, hodte plechovku. Účelem není pejska trefit, ale udělat rámus. Měl by si uvědomit, že dělá něco nepatřičného a že vám jako šéfovi se to nelíbí. Ale netrestejte jej nikdy po činu! Takovému trestu nerozumí, protože nechápe souvislosti. Vytváříte tak začarovaný kruh - pejsek si dodává kuráž značkováním, protože se cítí nejistý, a vy mu svým trestem způsobíte další nejistotu a stres, který bude řešit o tu úpornějším značkováním.

Vedle stálého místečka byste měli podpořit jeho sebevědomí nějakými pravidelnými úkoly. Píšete, že cviky základní poslušnosti pejsek ovládá. Procvičujte je denně a vždy s pamlskem jako odměnou. Vymýšlejte nové cviky a hry - takové, které bude dělat

s radostí. Vymezte si denně pár minut, které budete věnovat jen jemu, a dejte mu najevo, kdy je hodný, kdy splňuje vaši představu „správného psa“. Čím více úkolů, které dokáže radostně splnit, tím větší pocit důležitosti a nepostradatelnosti ve vaší smečce bude mít. Děti by mu však tyto úkoly zatím dávat neměly. Ty bude ještě nějaký čas brát jen jako partnery ke hram, ne jako „šéfy“.

Pokud má problém s ostatními psy venku, volejte jej vždy k noze, když máte potkat nějakého psa, a snažte se jej udržet ve své blízkosti pomocí povelu - tak, aby se soustředil na to, co od něho chcete, ne na druhého psa. Jde to pomalu, ale pejsek z takového postupu čerpá jistotu a přestává reagovat hysterickými útoky na všechny kolemjdoucí psy. A když nejede on na ně, většinou nechají na pokoji i oni jeho a tím roste jeho sebedůvěra tak, že si troufne zvedat nožičku venku a nenechává si to nadoma. Může však jít také o vrozený sklon k úpornému značkování, u jorkšírku se vyskytuje často. Tam je opatřením první volby kast race. U všech zmíněných příčin je někdy třeba k úplnému odstranění problému přidat i léky, které pejska mírně zklidní, samozřejmě po důkladném vyšetření celkového zdravotního stavu.

Doporučuji tedy nejprve změnit přístup k pejskovi a zkusit jej přesvědčit, že k upevnění pozice vedou i jiné cesty než značkování. Pokud to nebude nic platné, objednejte se u svého veterináře na kastraci.

Veškeré dotazy týkající se psů zasílejte na adresu redakce a obálku nebo e-mail označte heslem „Poradna“. Nejzajímavější zveřejníme.